

NE DAJE SE!

Za petak 5. jun bili smo planirali da na Trgu republike nastavimo umetničku intervenciju „A gde su komunisti?“, koja se realizuje u okviru projekta „Protiv zaborava – četiri logora u Drugom svetskom ratu u Beogradu“. Verovatno se sećate da je prvi deo ove akcije bio zakazan za 15. maj ove godine, takođe na Trgu republike, ali da smo je na sam dan održavanja premestili na Trg Nikole Pašića, gde je i održana. Radilo se o tome da nas je 15. maja ujutru kontaktirao izvesni Marjan Nakov, obrađivač predmeta u opštini Stari grad, i bez ikakvog obrazloženja, po principu „uzmi ili ostavi“, naterao da najavljeni događaj premestimo na drugu lokaciju. Gospodin Nakov je obećao i pisano obrazloženje odluke da nam se ne odobrava održavanje akcije na Trgu republike, međutim nismo ga dobili.

Naredne nedelje smo ponovo zatražili odobrenje opštine Stari grad da se akcija održi na Trgu republike 5. juna, ali smo odlučili da je ne oglašavamo dok ne dobijemo odgovor. U sredu 3. juna Marjan Nakov nam je u telefonskom razgovoru ponovo naložio da premestimo akciju na Trg Nikole Pašića. Tako su odlučili, sa usmenim obrazloženjem *ne daje se Trg republike*. Na insistiranje da dobijemo obrazloženje obrađivač Nakov je prekinuo vezu i posle se više nije javljao na telefon. Naknadno ćemo vas obavestiti o nastavku akcije „A gde su komunisti?“, u okviru koje ćemo takođe nastaviti i da istražujemo ko se to, kome i šta sve ne daje u Beogradu. Deo odgovora na ovo pitanje dobili smo u četvrtak 28. maja oko 10 ujutru, kada su sudski izvršitelji uz pomoć oklopljene policijske jedinice na prepad osvojili Trudbenikov objekat na Novom Beogradu, blokirali ulaz i prinudno iselili tri stanara. *Ne daje se*, dakle, opljačkanim bivšim radnicima Trudbenika ne samo pravo na stanovanje, već ni zakonom propisano obaveštenje o datumu i vremenu prinudnog iseljenja. Ne daje se radnicima i malim akcionarima Novosti i Štamparije borba nikakva mogućnost odštete za dosadašnju privatizaciju pljačku, niti prilika da makar danas spreče potpunu propast svojih preduzeća. Nije se 2010. ova mogućnost davala ni radnicima Trudbenika koji danas na prepad ostaju bez krova nad glavom.

Ne daje se radnicima i malim akcionarima Novosti i Štamparije borba nikakva mogućnost odštete za dosadašnju privatizaciju pljačku, niti prilika da makar danas spreče potpunu propast svojih preduzeća. Nije se 2010. ova mogućnost davala ni radnicima Trudbenika koji danas na prepad ostaju bez krova nad glavom.

Ne da je se mogućnost reakcije na brojne neistine koje su postužila kao osnov za rehabilitaciju Draže Mihailovića i kapitalističkog poretku koji je branio, okupacije kojoj je služio i terora koji je sprovodio.

Šta raditi kad se ne da pravo na otpor teroru, progону na ulicu sa radnog mesta i iz stana, progону sa ulica i trgova kad hoćemo da dignemo glas protiv? Nekad se pevalo: „Pravo naše ugrabljeno/ Amo natrag dajte nam!/ Ne date li, ne molimo/ Uzet će ga narod sam“
Učitelj nezalica i njegovi komiteti

za samoobrazovanje Riliten uciteljnezalica.org društvena pitanja

Imenovati TO ratom

OTVORENO PISMO SSO „ŠTAMPARIJA BORBA“ PREDSEDNIKU VLADE REPUBLIKE SRBIJE

SAMOSTALNA sindikalna organizacija GPK „Štamparija Borba“ snažno podržava zahteve Sindikata novinara „Novosti“, objavljene kao „Otvoreno pismo predsedniku Vlade Republike Srbije“. „Većernje novosti“ se od svog prvog broja štampaju u „Štampariji Borba“. Ljudske i radničke sudbine novinara i grafičara povezane su i isprepletane pod istim krovom više od šest decenija.

Apel da Vlada Srbije, koja upravlja našim firmama, pod hitno preduzme mere iz svoje nadležnosti, kako se „Novosti“ ne bi ugasile, odnosi se i na „Štampariju Borba“, koja je poslovno neraskidivo vezana za Kompaniju „Novosti“. Zahtevi su opravdani u punoj meri, ako se ima u vidu da su predstavnici Vlade Republike Srbije u našim nadzornim odborima, još 28. marta 2014. godine, usvojili mere za saniranje i stabilizaciju Kompanije „Novosti“ i „Štamparije Borba“. Nakon četrnaest meseci, možemo konstatovati da je sve ostalo „mrtvo slovo na papiru“, a obe kompanije su u mnogo lošijem stanju, toliko urušene, da su na ivici gašenja.

GPK „Štamparija Borba“ je u većinskom vlasništvu Republike Srbije (80%). Vlada Republike Srbije imenuje zastupnika državnog kapitala za Skupštinu akcionara i predlaže članove Nadzornog odbora, koji upravlja firmom.

Drugu godinu za redom, ne znamo da li će se održati redovna godišnja sednica Skupštine akcionara, jer ni prethodna nije održana, isključivo zbog nedolaska zastupnika državnog kapitala. Završni račun za 2013. godinu nije usvojen, a većina aktualnih članova Nadzornog odbora podnela je ostavke. U takvim uslovima teško je normalno funkcionisati, boriti se za egzistenciju i prava radnika. Sve što mukotrpno stvorimo svojim radom, neko skrene na drugu stranu. Taj neko sigurno nisu naše kolege novinari „Novosti“. Da li je to uprava i rukovodstvo „Novosti“? Procenti sami.

U uslovima dugovanja Kompanije „Novosti“ prema „Štampariji Borba“ od šest miliona evra, rukovodstvo „Novosti“ iznelo je deo posla iz naše u drugu štampariju, a dug su ostavili nama. Po tom osnovu i po osnovu pada tiraža, za petnaest meseci „Štamparija Borba“ je pretrpela štetu od 200 miliona dinara. Namera daljeg iznošenja posla naslućuje se u odluci rukovodstva „Novosti“ o krajnje netransparentnoj prodaji „Sporta“, o čemu pišu i predstavnici Sindikata novinara „Novosti“. Mi smo izuzetno zainteresovani i za taj slučaj, jer „Sport“ štampamo mi, a dug prema „Štampariji Borba“ po tom osnovu iznosi preko 30 miliona dinara.

Scenario poznat: izneti posao, a ostaviti dug. Ovakvim urušavanjem „Štamparije Borba“, ruši se zapravo Kompanija „Novosti“ i njeno matično izdanje „Većernje novosti“.

Mi jedni bez drugih ne možemo. Gašenje jedne kompanije automatski znači i gašenje druge. Nismo vični pravljenju raznih „strategija“ i „teorija zavere“, kako se novine ruše preko štampara, ali smo dovoljno dugo pod ovim krovom da smo više puta bili svedoci takvih strategija. Rušenje je ovde, nažalost, redovno uspevalo.

Upravo zbog toga, dižemo svoj glas u zaštitu kolega u „Novostima“, jer time branimo i sebe. Gospodine predsedniče, od Vas tražimo da hitno reagujete i preduzmete mere za spas „Štamparije Borba“, firme u većinskom državnom vlasništvu, stare preko 70 godina, koja baš ničim nije doprinela da se nađe na ivici propasti. Samim tim, presudno ćete uticati da i „Većernje novosti“ prevaziđu krizu, najveću od osnivanja. Očekujemo da odmah dobijemo ravnopravan tretman sa drugim grafičkim i novinskim kućama, da nam se omogući „tajm aut“ od godinu dana, dok se ne sprovedu aktivnosti za ozdravljenje i stabilizaciju u kompanijama „Borba“, „Štamparija Borba“ i „Novosti“.

S poštovanjem,
Predsednik SSO „Štamparija Borba“ Darko Dimitrijević

LAŽNA ISTORIJA SE ISPLATI. NAROČITO ZA REHABILITACIJU DRAŽE MIHAILOVIĆA (2)

Nastavak članka objavljenog 21. maja o faktografskim greškama iznošenim tokom završne reči advokata Olivera Antića u poslednjem ročištu za rehabilitaciju Draže Mihailovića.

Presuda nije izrađena u pisanoj obliku, niti je uručena generalu Mihailoviću. Tek se oko godinu dana po njegovoj likvidaciji otpočelo sa pisanjem nacrtu presude i to u tri različite varijante. Presuda, odnosno dispozitiv presude, odnosno izreka presude ili rešenja koja sadrži sudsku odluku (po definiciji Rečnika srpskog jezika, Matica srpska, Novi Sad, 2007) jeste napisana. Pročitao ju je predsednik Vrhovnog suda Federativne Narodne Republike Jugoslavije Mihajlo Đorđević 15. jula 1946. godine ispred optuženih i publike. U njoj je konstatovano da je Mihailović kriv u 8 tačaka optužnice, među kojima je tačka 6: „[Kriv je] što je, u skladu s politikom okupatora, kao predstavnik svih protivnarodnih i antidemokratskih elemenata u cilju razbijanja bratsva i jedinstva naroda Jugoslavije i uspostavljanja nacionalnog ugnjetavanja, respirirao nacionalnu i versku mržnju i razdor među narodima Jugoslavije, usled čega su njegove četničke bande izvršile masovne pokolje hrvatskog, muslimanskog kao i srpskog stanovništva koje nije prihvatilo okupaciju“ (Pogledati knjigu prof. dr. Miodraga Žečevića, *Dokumenta sa suđenja Ravnogorskom pokretu 10. juni – 15. juli 1946. godine*, koju je izdao SUBNOR 2001. godine). Ono što nije napisano je obrazloženje, koje je predsednik dao usmenim putem. To što Mihailović nije dobio presudu je normalna praksa, valjda, u tim slučajevima: usled masovnih dokaza, i na osnovu komandne odgovornosti, osuđen je na smrt bez mogućnosti žalbe. Zašto je trebalo da dobije pisanu presudu?

Mihailović je bio povrnut torturi koja je trajala 72 Časa. Britanski obaveštajci su saznali da su primenjeni specijalni metodi neopisivog mučenja. „Njegovi jauci su se čuli u mnogim delovima zgrade“. U to vreme „rad“ OZN-e i UDB-e nisu bili uređeni nikakvim zakonskim propisima, tako da u postupanju nisu postojala nikakva ograničenja. Ove tvrdnje, kao uostalom i veliki broj tvrdnji iznošenih u Antićevoj završnoj reči i u mnogim „naučnim“ publikacijama, vrlo je teško proveriti. Molim čitaoca za pomoć, da mi kažu gde mogu da proverim, da nadem verodostojan izvor da je Mihailović izložen strašnoj torturi. Ipak, kao što sam naglasio prošli put, tračevi su sastavni deo revizionizma, pa na lažima i na tvrdnjama za koje je nemoguće dokazati verodostojnost upravo se temelji njihov rad. Opšta konfuzija je takođe važan alat revizionističke škole: OZNA je formirana 13. maja 1944. godine Titovom naredbom (u svojstvu Vrhovnog komandanta NOVJ); marta 1946. godine, nakon donošenja Ustava FNRJ (31. januara 1946. godine), od prvog i drugog osekta OZNE formirana je UDBA i od trećeg KOS (Kontraobaveštajna služba) JA. Dakle, nikako nije moguće da OZNA i UDBA nisu uređeni zakonskim propisima.

Citiranje knjige Josifa Hrnčevića „Svjedočanstva“. Uvek je problematično kad se citira neka knjiga ili neki autor izvan konteksta, ali ipak, pošto je to urađeno više puta tokom Antićeve završne reči, evo ovde još jednog citata iz iste knjige (izdanje 1984. godine) u vezi sa suđenjem Mihailoviću: „Samo suđenje obavljeno je po pravilima redovne sudske procedure. Ipak, izgleda da nekoliko detalja – detalja politički interesantnih, iako ne toliko važnih za sam tok i ishod suđenja – nije bilo do kraja raščišćeno“ (str. 168).

Josip Hrnčević je bio, na kraju krajeva, bio je predsednik Vojnog veća Vrhovnog suda FNRJ (1945-1946), savezni javni tužilac FNRJ (1946-1951), predsednik Saveznog vrhovnog suda (1951-1959), sekretar SIV-a za pravosudne poslove (1959-1963), predsednik suda Hrvatske (1963-1967). Drugim rečima, ako je napisao da je „suđenje obavljeno je po pravilima redovne sud-

ske procedure“, ipak mu treba verovati.

Dragi Jovanović, šef specijalne policije u Beogradu. Dragi Jovanović je za vreme rata bio na čelu Uprave grada Beograda, neko vreme predsednik opštine Beograda, pa šef državne bezbednosti. Na čelu Specijalne policije se nalazio Ilija Paranos, a ne Dragi Jovanović. Obojica, upravo kao i Mihailović, bili su ubedeni antikomunisti i kao takvi su se sve vreme rata borili protiv partizana i činili masovne zločine nad njima i njihovim porodicama. Jovanović je, takođe, među najodgovornijim kvislinzima za Holokaust u Srbiji.

Mihailović je tokom rata u više navrata u svoji izveštajima jugoslovenskoj vladi u Londonu stavio na spisak izdajnika Tanasija Dinića, Đuru Đokića i Velibora Jonića kome je suđeno istvremeno kao i njemu. Moguće, kao što je opštepoznato da su četnici Draže Mihailovića vodili krvave borbe sa Ljotičevićima u Srbiji. Međutim, tu se ne radi ni o kakvom antifašizmu, kao što bi voleli Mihailovići današnji simpatizeri: bila je borba za vlast, a Nemci su najčešće pomagali Ljotičevićima jer su bili njihovi prirodni saveznici u Srbiji.

Podatke o navodnoj saradnji Mihailovića sa Nemicima nemaju ni zapadni saveznici SAD i Velika Britanija. Jedini sastanak Mihailovića sa Nemicima pošto su ruske trupe prešle Dunav, inscenirao je i zahtevao američki pukovnik Mekdual. Podataka o vezama, kolaboraciji, sastancima Mihailovića i njegovih komandanata sa Nemicima, ima i previše. Ima ih ovde, u SAD-u, Velikoj Britaniji, Francuskoj, Italiji i naročito Nemačkoj. Upravo zbog količine tih podataka Čerčil je obustavio četnicima svaku pomoć. Interesantno je ono što je Herman Nobjaher (Neubacher), generalni opunomoćenik za Balkan, napisao u svojim memoarima (*Specijalni zadatki Balkan*, Službeni list SCG, Beograd, 2004, str. 144): „Već i pre mog dolaska se dešavalo da su se neke četničke jedinice u Srbiji, Bosni i Hercegovini, u Crnoj Gori i Dalmaciji, povremeno zajedno sa italijanskim i nemačkim trupama borile protiv partizanskih snaga. Ova saradnja, kojom su se naročito Italijani mnogo koristili, bila je Nemačkom glavnom štabu nepoželjna, a zapravo i zabranjena. Pa ipak, i pored zabrane Hitlera, Nemci i četnici su i dalje, s vremena na vreme, saradivali. Balkanski klanci i gudure su mračne a Glavni štab je bio daleko. Dešavalo se da se usamljeni komandant neke manje nemačke vojne formacije našao u teškoj situaciji i, odjednom, stigla mu je neočekivana i dobrodošla pomoć od neke četničke jedinice; on ju je, razume se, prihvatio. Komunisti su bili zajednički neprijatelji i četnicima i Nemicima. Hitler sâm, međutim, bio je strogo protiv takve saradnje, a to se dobro vidi i iz njegove prepiske sa Musolinijem. Firer nije niti kasnije dozvolio, kada je Tito već postao ime i sila, da se saraduje sa četnicima. Dopustio je i gledao kroz prste samo na povremenu lokalnu saradnja sa četnicima“.

Okrivljeni na presude nisu imali pravo žalbe. To što nisu

donator:

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION

partneri:

Imenovati
TO
ratom

Savez za radničko društvo

Izdavač:
Učitelj nezalica i njegovi komiteti
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenica

